

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 23 października 2025 r.

Poz. 7396

UCHWAŁA NR XIX/114/25 RADY MIEJSKIEJ W RYCHWALE

z dnia 16 października 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 poz. 49) Rada Miejska w Rychwale uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Rychwał.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Rychwale
(-) Roman Drewniacki

Załącznik
do uchwały Nr XIX/114/25
Rady Miejskiej w Rychwale
z dnia 16 października 2025 roku

GMINA RYCHWAŁ

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027

Wprowadzenie

Rodzina jest najmniejszą i jednocześnie najważniejszą grupą społeczną, która leży u podstaw społeczeństwa, buduje je i wpływa na jego rozwój. To właśnie w rodzinie, jako jednej z ważniejszych instytucji społecznych człowiek świadomie i mocno identyfikuje się jako jej członek i reprezentant, odkrywa, przejmując i współtworzy kultywowane w niej poglądy, postawy, obyczaje i wzory postępowania. Ma ona tyle aspektów i funkcji, że nie sposób przecenić jej roli.

Dla rozwoju zdrowej, zrównoważonej osobowości największe znaczenie ma układ wewnętrznych stosunków w rodzinie. Rodziny, w których istnieje silna, prawidłowa więź, zapewniają dzieciom lepsze przystosowanie społeczne i pełniejszy rozwój osobowości. Gdy istnieje dobre współdziałanie, współpraca między rodzicami, gdy brak destruktywnego współzawodnictwa, a konfliktów jest niewiele - wówczas dzieci są emocjonalnie zdrowe. Rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje, zapewnia dziecku poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości.

Zachwianie stabilizacji w rodzinie oraz brak poczucia bezpieczeństwa w rozwoju dziecka, powoduje deficyty, które mają wpływ na jego dorosłe życie. Pozostawienie rodziny samej w trudnym dla niej momencie może generować kolejne problemy, które obciążą całą rodzinę. Ważne jest, aby w chwilach doświadczanego przez członków rodziny kryzysu, znaleźć i rozpoznać zasoby, które będą pomocne w zmaganiach z obciążeniami. W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcji rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Pomoc rodzinie, w której występuje złożoność problemów jest trudna, czasochłonna i wymaga niejednokrotnie współdziałania wielu podmiotów przy wykorzystaniu różnorodnych metod i środków. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Dlatego to samorząd lokalny powinien wspierać rodzinę w wypełnianiu swojej funkcji, między innymi poprzez utrzymanie sieci placówek zapewniających opiekę i wychowanie w systemie dziennym bez konieczności opuszczania środowiska lokalnego, takich jak: świetlice środowiskowe, ogniska wychowawcze i inne.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina winna rozszerzyć swoją działalność, między innymi o powołanie asystenta rodziny czy poprzez objęcie jej pomocą rodziny wspierającej. Rola asystenta rodziny opiera się na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami, aby nie doszło do oddzielenia dzieci od rodziny. Asystent ma nie wyręczać, a jedynie aktywizować i motywować osobę lub rodzinę do działania, w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Asystentura rodzinna polega m.in. na poszukiwaniu zasobów rodziny, dawno niewykorzystywanych kompetencji, modelowaniu lub trenowaniu umiejętności, których członek rodziny nie posiada, towarzyszyć w ich wykonywaniu do momentu osiągnięcia biegłości. Z kolei celem pracy jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Powyższe działania mogą zostać wzmocnione przez rodziny wspierające. Rodzina w kryzysie będzie mogła skorzystać, przy wypełnianiu funkcji opiekuńczych, wychowawczych i społecznych, ze wsparcia ze strony innej rodziny ze środowiska lokalnego.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy w myśl zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wymienionych formach pieczy zastępczej.

Uwarunkowania prawne

Podstawą działań ujętych w programie jest w szczególności:

- a) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49);
- b) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214);
- c) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
- d) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”(t.j. Dz. U. z 2024 r. poz.1829);
- e) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- f) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);

Podstawa prawna działania

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rychwał na lata 2025-2027.

Diagnoza problemu

Zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie Rychwał realizuje Centrum Usług Społecznych w Rychwale, które poprzez wsparcie osób i rodzin umożliwia im przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki i możliwości. CUS w Rychwale na rzecz takich rodzin podejmuje następujące działania:

- a) prowadzi pracę socjalną z rodzinami w celu poprawy ich funkcjonowania;
- b) udziela wsparcia rodzinom w przezwyciężeniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez wsparcie asystenta rodziny;
- c) udziela pomocy finansowej;
- d) organizuje dożywianie;
- e) umożliwia skorzystanie z bezpłatnych konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- e) podejmuje działania związane z przeciwdziałaniem dysfunkcjom rodziny i patologiom społecznym;

Występowanie problemów w rodzinie przedstawionych w poniższej tabeli może być przyczyną do zaburzenia jej prawidłowego funkcjonowania, dlatego niezbędne jest zapewnienie dostępu do kompleksowych usług i realizowania działań na rzecz dziecka i rodziny.

Tabela Nr 1. Najczęstsze powody przyznawania pomocy w latach 2022-2024

Powody przyznawania pomocy	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	29	5	25	8	41
w tym potrzeba ochrony wielodzietności	5	29	5	25	8	41
Bezrobocie	36	106	35	104	29	88
Niepełnosprawność	65	112	70	126	70	113
Długotrwała lub ciężka choroba	38	75	40	76	39	79

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym:	15	65	11	43	10	42
- w rodzinach niepełnych	8	22	5	15	5	14
- w rodzinach wielodzietnych	9	49	6	32	5	28
Zdarzenie losowe	1	1	4	7	4	14

Źródło: Dane z Centrum Usług Społecznych w Rychwale

Najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2022-2024 była niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W celu realizacji założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Centrum Usług Społecznych zatrudniony jest jeden asystent rodziny, który pracuje z rodzinami w celu przezwyciężenia problemów opiekuńczo-wychowawczych. Praca prowadzona jest na wniosek pracownika socjalnego lub sądu, który stwierdza deficyty w rodzinie.

Tabela Nr 2. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022-2024

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba dzieci w tych rodzinach
2022	8	13	15
2023	4	6	6
2024	6	8	8

Źródło: Dane z Centrum Usług Społecznych w Rychwale

Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno – socjalnym, opiekuńczo – wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który jest następnie realizowany przy współpracy z rodziną. Na uwagę zasługuje fakt, że asystenturą rodzinną obejmowane są te rodziny, w których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, które borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem kilkuletnich zaniedbań.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, wydatki ponosi gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej. W pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej gmina ponosi 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku – 30 %, a w trzecim i następnych latach – 50%.

Tabela Nr 3. Wykaz dzieci z terenu gminy umieszczonych w pieczy zastępczej oraz odpłatność za pobyt.

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Kwota odpłatności [PLN]
2022	8	27157,32
2023	8	48993,47
2024	8	54 343,92

Źródło: Dane z Centrum Usług Społecznych

Zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”, kobiety w ciąży, zwłaszcza z powikłaniami, kobiety, których dzieci nie przeżyły ciąży lub porodu, kobiety wychowujące niepełnosprawne dziecko oraz członkowie ich rodzin mają prawo do skorzystania z pomocy i wsparcia asystenta rodziny. Jego rola polega na wspieraniu rodziny w procesie organizowania kompleksowej pomocy. Asystent rodziny koordynuje różnorodne usługi w zakresie poradnictwa specjalistycznego, umożliwiając przezwyciężenie trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, rehabilitację społeczną i zawodową, a także ułatwiając dostęp do wsparcia psychologicznego oraz pomocy prawnej w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych. Asystent

rodziny opracowuje wspólnie z rodziną katalog możliwego do uzyskania wsparcia oraz może występować w imieniu rodzin i na ich żądanie do instytucji na podstawie pisemnego upoważnienia. Asystent rodziny zatrudniony w Centrum Usług Społecznych w Rychwale w latach 2022 - 2024 nie podejmował współpracy określonej na zasadach ustawy „Za życiem”, ponieważ nie było takich osób

Cele programu

Cel główny

Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla utrzymania optymalnych warunków do wychowania dziecka w rodzinie biologicznej oraz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Cele szczegółowe:

1. Pozostanie dziecka w rodzinie biologicznej.
2. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodziców w możliwie jak najbardziej prorodzinnej formie opieki zastępczej.
3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowej w rodzinach wymagających interwencji

Kierunki działania związane z wyznaczonymi celami

1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami z deficytem w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:

- diagnozę sytuacji opiekuńczo wychowawczej dziecka, analiza deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich i zaniedbań wobec dzieci;
- ocenę sytuacji dziecka w rodzinie, w środowisku szkolnym i rówieśniczym;
- współpracę z organami sprawiedliwości, w szczególności z sądem rodzinnym, zespołem kuratorów sądowych;
- współdziałanie Centrum Usług Społecznych z placówkami oświaty w zakresie oceny sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym, celem bieżącej analizy zagrożeń i sytuacji odbiegających od norm i wartości społecznych wśród dzieci i młodzieży uczącej się ;

2. Pomoc w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb socjalno-bytowych dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji materialnej:

- a) z systemu pomocy społecznej poprzez m.in.:
- objęcie pomocą materialną osób/rodzin do tego uprawnionych;
- objęcie dożywianiem w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” w przedszkolach i szkołach dzieci i młodzież uczącą się, uprawnioną i wymagającą tego rodzaju wsparcia;
- zapewnienie rodzinom możliwości skorzystania z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa FEPŻ;
- objęcie pracą socjalną rodzin potrzebujących tego rodzaju wsparcia;
- b) z systemu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego;
- c) z systemu pomocy stypendialnej;

3. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w szczególności poprzez:

- zapewnienie wsparcia asystenta rodzinom przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz kobietom w ciąży i rodzinom wychowującym dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu;
- umożliwianie rodzinom skorzystania z bezpłatnego wsparcia i poradnictwa specjalistycznego: psychologa, psychoterapeuty, logopedy, radcy prawnego, mediatora, terapeuty uzależnień;
- systematycznie monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym kuratorów, lekarzy, pielęgniarki, policjantów;
- zapewnienie pomocy osobom/ rodzinom doznającym przemocy – działania w ramach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej

- zapewnienie pomocy rodzinom/osobom borykającym się z problemem alkoholowym – działania w ramach Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej poprzez:

- współpracę z rodziną realizowaną przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych,
- diagnozowanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań wobec dzieci i ich minimalizacja;
- udział w spotkaniach zespołu ds. okresowej oceny dziecka przebywającego w pieczy zastępczej
- współpracę z kuratorami sądowymi;
- monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.

Adresaci programu

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny realizowanego w latach 2025 – 2027 są rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych z terenu Gminy Rychwał. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, określa beneficjentów i przykładowy katalog działań, jakie mogą zostać uruchomione w pracy z wymienionymi rodzinami. Adresatami działań pomocowych mogą być również rodziny i kobiety w ciąży spełniające kryteria zawarte w ustawie „Za życiem”.

Realizatorzy programu

Program będzie realizowany przez Centrum Usług Społecznych w Rychwale przy współpracy z:

- a) Placówkami Oświatowymi;
- b) Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- c) Urzędem Gminy;
- d) Policją;
- e) Zespołem Interdyscyplinarnym;
- f) Organizacjami Pozarządowymi;
- g) Ośrodkiem Zdrowia;
- h) Sądem;
- i) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koninie;
- j) Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Ślesinie;
- k) Prokuraturą Rejonową w Koninie
- l) Powiatowym Urzędem Pracy w Koninie
- m) Innymi instytucjami działającymi na rzecz mieszkańców naszej gminy.

Czas realizacji programu

Gminny program wspierania rodziny został opracowany na lata 2025- 2027.

Finansowanie działania

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Rychwał oraz zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieje możliwość otrzymania dotacji celowych z budżetu państwa.

Ewaluacja programu

Program będzie podlegał weryfikacji i w miarę potrzeby może ulec zmianie. Z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeb związanych z realizacją zadań będzie sporządzane roczne sprawozdanie.

Zakończenie

Gminny program wspierania rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodziny. Wsparcie rodziny będzie opierać się na zasadzie pomocniczości bowiem tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na samodzielne, prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywaniu własnej aktywności i wewnętrznego potencjału. Tak więc pomoc będzie nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji ostatecznej. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca instytucji i podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Rychwał.